

KMO-SCOREBORD INTELLECTUELE EIGENDOM 2022 SAMENVATTING

Samenvatting

Kleine en middelgrote ondernemingen (kmo's) in Europa vormen een essentieel onderdeel van de economie van de Europese Unie. Kmo's zijn onmisbaar voor het bevorderen van innovatie in de EU omdat ze nieuwe oplossingen ontwikkelen voor de belangrijke uitdagingen waarvoor de EU zich gesteld ziet, zoals het efficiënte gebruik van hulpbronnen en de klimaatverandering. Bovendien helpen kmo's om deze innovaties – en de oplossingen die hiermee geboden worden – op lokaal, regionaal en internationaal niveau in de hele EU te verspreiden. Om ervoor te zorgen dat kmo's in de EU deze rol in de beste omstandigheden kunnen blijven vervullen, is het van cruciaal belang dat ze steun krijgen bij de bescherming van hun innovaties. Studies laten een positief verband zien tussen houderschap van intellectuele-eigendomsrechten (IER's) en economische prestaties, met een bijzonder uitgesproken karakter in het geval van kmo's. De bescherming van intellectuele eigendom moet daarom een centrale rol spelen in de strategieën van de EU en EUIPO voor de ondersteuning van kmo's.

In 2016 en 2019 heeft het Bureau voor intellectuele eigendom van de Europese Unie (EUIPO) via het Europees Waarnemingscentrum voor inbreuken op intellectuele-eigendomsrechten de eerste twee scorebordstudies voor intellectuele eigendom van kmo's uitgevoerd om meer inzicht te krijgen in de manier waarop deze ondernemingen IER's gebruiken en waarom zij dit juist wel of juist niet doen. In 2022 werd de derde scorebordstudie uitgevoerd. Er werden gegevens verzameld van 8 372 kmo's in alle 27 lidstaten van de Unie, waaronder 4 278 houders van ingeschreven IER's en 4 094 kmo's die geen ingeschreven IER's hebben. De vraaggesprekken voor de studie vonden plaats tussen maart en mei 2022. De studie van 2022 is gebaseerd op een verkorte, herziene versie van de enquêtevragenlijst uit 2019. In het kader van de herziening werden de leden van de deskundigengroep van EUIPO inzake kmo's geraadpleegd.

Het kmo-scorebord over intellectuele eigendom van 2022 biedt waardevolle gegevens die van nut kunnen zijn bij de uitvoering van de kmo-strategie voor een duurzaam en digitaal Europa ⁽¹⁾ en het

(¹) Europese Commissie. Mededeling betreffende een kmo-strategie voor een duurzaam en digitaal Europa, maart 2020. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM%3A2020%3A103%3AFIN>.

actieplan inzake intellectuele eigendom ⁽²⁾ van de Europese Commissie. De gegevens van het Scorebord zijn ook uitermate belangrijk om de op ondersteuning van Europese kmo's gerichte initiatieven van EUIPO te verbeteren, waaronder de initiatieven uit hoofde van het kmo-programma die samen met de Europese Commissie en de nationale en regionale IE-bureaus in het leven zijn geroepen om het hoofd te bieden aan de impact van de COVID-19-pandemie op kmo's. EUIPO zal bij het uitwerken van nieuwe initiatieven ter ondersteuning van kmo's de gegevens van het scorebord in acht nemen.

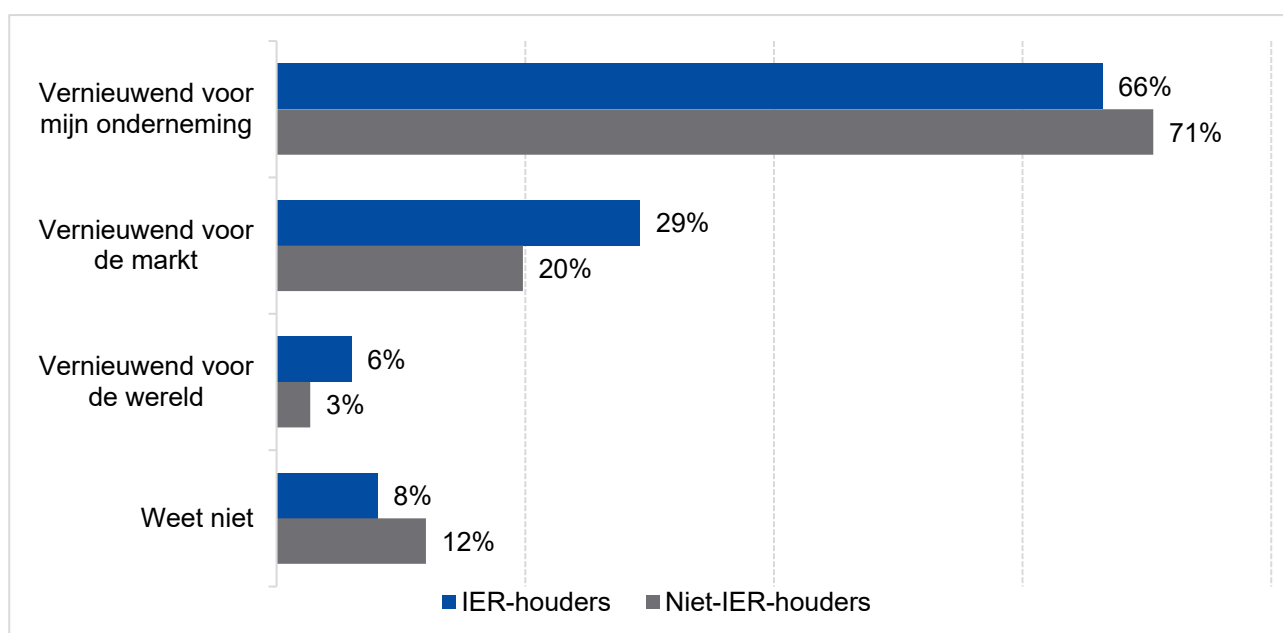
⁽²⁾ Europese Commissie. Mededeling betreffende een actieplan inzake intellectuele eigendom om het herstel en de veerkracht van de EU te ondersteunen, november 2020. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:52020DC0760>.

Innovatie en bedrijfsontwikkeling

60 % van de kmo's meldt dat zij in de afgelopen drie jaar een innovatie in hun bedrijf hebben doorgevoerd. 70 % van die innovaties werd omschreven als vernieuwend voor de kmo zelf, terwijl 21 % van de innovaties vernieuwend voor de markt was en 3 % vernieuwend voor de wereld. Het doorvoeren van innovaties kwam vaker voor bij houders van ingeschreven IER's (77 %) dan bij niet-houders (57 %).

Houders van ingeschreven IER's die een innovatie hadden doorgevoerd, meldden vaker dan niet-IER-houders dat hun onderneming als eerste een verbetering had verwezenlijkt **in hun markt** (respectievelijk 29 % en 20 %) of **in de wereld** (respectievelijk 6 % en 3 %). Houders van ingeschreven IER's meldden anderzijds minder vaak dan niet-IER-houders dat de innovatie al in gebruik was genomen door andere ondernemingen en **alleen voor hun onderneming vernieuwend** was (respectievelijk 66 % en 71 %).

Figuur 0.1 Vernieuwingswaarde van innovaties (naar IER-eigendom)

Basis: kmo's die een innovatie hebben ingevoerd (IER-houders: n = 3 374, niet-IER-houders: n = 2 402).

Vraag: V3. Hoe vernieuwend waren de aangebrachte verbeteringen naar uw beste weten?

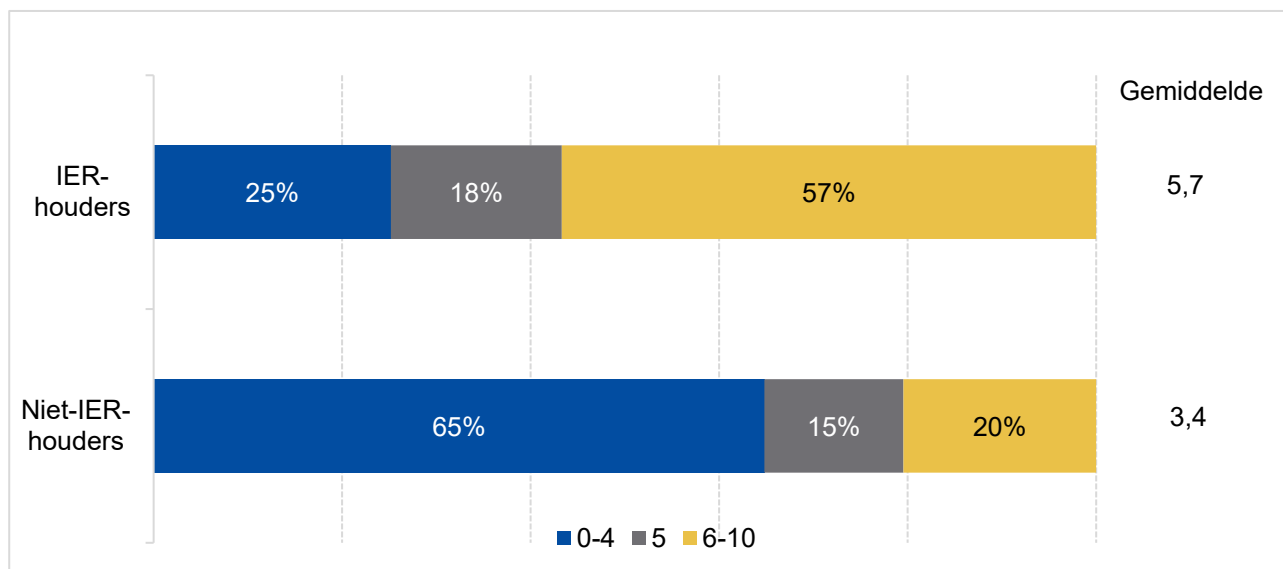
De bron waaruit kmo's het vaakst relevante informatie halen voor hun bedrijfsontwikkeling, wordt gevormd door **bedrijfs- en handelsfacilitatoren** (gebruikt door 73 % van de kmo's), gevolgd door overheidsinstanties of -organen (65 %) ⁽³⁾.

⁽³⁾ Het gebruik van een bepaalde informatiebron omvat alle antwoorden die impliceren dat de respondent deze bron heeft gebruikt, ook als de informatie helemaal niet bruikbaar werd gevonden.

Gebruik van beschermende maatregelen voor intellectuele eigendom

Op een schaal van 0 tot 10 geeft **75 % van de IER-houdende kmo's hun bekendheid met IER's een score van 5 of hoger**, vergeleken met 35 % van de kmo's die geen IER-houders zijn.

Figuur 0.2 Bekendheid met intellectuele-eigendomsrechten (naar IER-eigendom)

Basis: alle kmo's (IER-houders: n = 4 278, niet-IER-houders: n = 4 094).

Vraag: V1. Hoe vertrouwd bent u met intellectuele-eigendomsrechten (IER's) (op een schaal van 0 tot 10)?

10 % van de kmo's meldt dat zij houder zijn van ingeschreven intellectuele-eigendomsrechten. Dit strookt met de gegevens inzake IER's en bedrijfsprestaties in het analyseverslag op ondernemingsniveau van de EU uit 2021 ⁽⁴⁾. Een **nationaal merk** is het meest voorkomende type ingeschreven IER. 6 % van de kmo's is houder van een nationaal merk. Dit wordt gevolgd door **Uniemerken** en **-octrooien** (beide 4 %). De meest gebruikte overige (niet-ingeschreven) beschermende IE-maatregelen vallen onder "overige alternatieve maatregelen", waaronder domeinnamen. 39 % van de kmo's meldt hiervan houder te zijn, waarmee deze groep

⁽⁴⁾ Bureau voor intellectuele eigendom van de Europese Unie en Europees Octrooibureau. Analyseverslag op ondernemingsniveau inzake intellectuele-eigendomsrechten en de prestaties van ondernemingen in de Europese Unie, februari 2021. https://euipo.europa.eu/tunnel-web/secure/webdav/guest/document_library/observatory/documents/reports/IPContributionStudy/IPR_firm_performance_in_EU/2021_IP_Rights_and_firm_performance_in_the_EU_en.pdf.

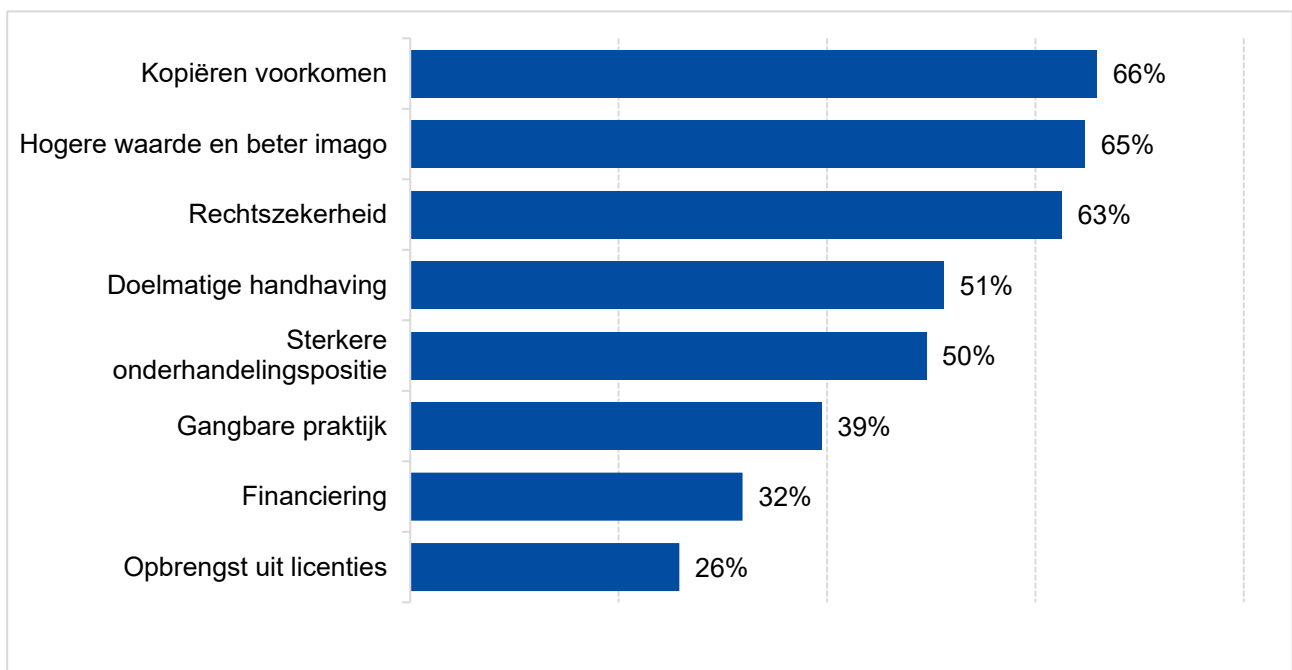
van alle typen de vaakst benutte beschermende IE-maatregel is. Daarna volgen **handelsgeheimen** (19 %), **niet-ingeschreven modelrechten** (16 %) en **databaserechten** (13 %).

45 % van de kmo's met ingeschreven IER's heeft geprobeerd om hun intellectuele activa in te zetten om **financiële voordelen te behalen**, hetzij direct via verkoop of licentieverlening of indirect door bijvoorbeeld hun ingeschreven IER-portefeuille te gebruiken voor bedrijfsontwikkeling. Ruim een derde (36 %) van de kmo's met ingeschreven IER's is **erin geslaagd** daar financieel voordeel uit te halen, terwijl 11 % dit tevergeefs heeft geprobeerd.

Inschrijving van intellectuele-eigendomsrechten

De belangrijkste **redenen waarom kmo's IER's inschrijven**, zijn dat ze hiermee voorkomen dat anderen hun oplossingen, producten of diensten kopiëren (66 %), gevolgd door het feit dat ze daardoor een hogere waarde en een beter imago voor hun bedrijf creëren (65 %) en een garantie hebben op betere rechtszekerheid (63 %). Kmo's schrijven hun IER's meestal in bij het **nationale IE-bureau van één enkele EU-lidstaat** (dit gold voor 47 % van de kmo's met ingeschreven IER's) of bij de **nationale IE-bureaus van meerdere lidstaten** (31 %). 15 % van de kmo's met ingeschreven IER's heeft deze rechten ingeschreven bij EUIPO.

Figuur 0.3 Redenen voor het inschrijven van IER's (algemeen)

Basis: kmo's die IER's hebben ingeschreven (n = 4 278).

Vraag: V8. Waarom heeft uw bedrijf IER's ingeschreven?

Iets meer dan de helft (54 %) van de kmo's die IER's hebben ingeschreven, meldt dat ze hierbij problemen hebben ondervonden. Hierbij werd het vaakst verwezen naar de **inschrijvingskosten**, die als hoog werden ervaren. Dit strookt met de gegevens uit 2016, waaruit ook bleek dat ongeveer de helft van de kmo's melding had gemaakt van moeilijkheden. Zowel de **hoge tarieven van IE-bureaus** als de **hoge tarieven van IE-gemachtigden** werden door 20 % van de kmo's met ingeschreven IER's opgegeven als een probleem dat ze hadden ervaren. Het derde probleem dat het vaakst werd genoemd was dat de **inschrijving te veel tijd in beslag nam** (19 %).

93 % van de kmo's die IER's hebben ingeschreven, hebben daar positieve gevolgen van ondervonden. Kmo's met ingeschreven IER's meldden het vaakst dat de inschrijving de reputatie of het imago van hun bedrijf had verbeterd (aangehaald door 60 %), dat hun intellectuele eigendom hierdoor betere bescherming genoot (58 %) en dat ze betere zakelijke vooruitzichten op de lange termijn hadden gekregen (48 %).

Als we tot slot kijken naar de kmo's die hun IER's niet hebben ingeschreven, is de meest aangevoerde reden hiervoor dat zij niet inzagen welk aanvullend voordeel dit hun zou bieden: 35 % van de kmo's gaf dit als reden om hun IER's niet in te schrijven. Andere redenen werden aanzienlijk minder vaak gemeld: de drie overige meest voorkomende redenen waren het idee dat hun intellectuele-eigendomsactivum niet innovatief genoeg was voor IER-inschrijving (20 %), onvoldoende kennis (19 %) of het feit dat ze niet voldeden aan de inschrijvingscriteria (19 %).

Inbreuk op intellectuele-eigendomsrechten

De meeste kmo's met ingeschreven IER's (85 %) hebben gebruikgemaakt van specifieke maatregelen om potentiële inbreuken op hun intellectuele-eigendomsrechten vast te stellen. Dit vindt echter niet altijd plaats via een gerichte controle van de markt. De ondernemingen vertrouwen vooral op niet-systematische input zoals **feedback van klanten** (gebruikt door 41 % van de kmo's met ingeschreven IER's) of **incidentele informatie** die hun ter ore komt (40 %). Systematische controle is minder gebruikelijk: 26 % van de kmo's doet een beroep op uitbestede diensten voor inbreuken op intellectuele eigendom en 17 % heeft speciaal intern personeel in dienst voor systematische controle.

15 % van de houders van ingeschreven IER's heeft inbreuken op hun rechten ervaren. Inbreuken op intellectuele-eigendomsrechten vonden het vaakst plaats bij merken: 14 % van de kmo's met ingeschreven IER's meldde een inbreuk op dit type intellectuele-eigendomsrechten. Van hen heeft bijna negen van de tien (89 %) maatregelen genomen om hun intellectuele-eigendomsrechten te handhaven, meestal via rechtstreekse onderhandelingen (43 %).

Het meest genoemde gevolg van een IER-inbreuk bestaat erin dat de betrokken kmo zich **meer bewust werd van de noodzaak van bescherming van intellectuele-eigendomsrechten** (gemeld door 46 % van de kmo's die te maken kregen met een inbreuk). De andere meest genoemde gevolgen waren **verlies aan omzet** (36 %) en schade aan de reputatie van het bedrijf (31 %).

KMO-SCOREBORD INTELLECTUELE EIGENDOM 2022